

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וא"ו תשרי, ה'תשכ"ז

חלק א — יו"ל לשבת ויום הכיפורים, ה'תשע"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתים לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת שבת קודש ויום הכיפורים הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות וא"ו תשרי ה'תשכ"ז — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-ה'תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס). וכן צילום כתי"ק של ג' מכתבים שזכה לקבל הרה"ג והרה"ח מזקני רבני אנ"ש הו"ח אי"א נו"מ ומשפיע ישיבת תו"ת מהר"ש הלוי ע"ה לויטין (לקראת ראש השנה תשל"ב, תשל"ג ותשל"ד).

*

ויה"ר שנוצה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא וא"ו תשרי, ה'תשע"ב
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5772 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת יום ג', וא"ו תשרי, ה'תשכ"ז.

בלתי מוגה

א. בנוגע¹ לעשרת ימי תשובה כותב הרמב"ם²: "אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר³ דרשו ה' בהמצאו" — כדברי הגמרא⁴ בנוגע לפסוק "דרשו ה' בהמצאו": "התם ביחיד .. אימת .. אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ", שאז יש ליחיד את כח הרבים.

כלומר: כיון שבמים אלו הקב"ה הוא "בהמצאו" (ומה גם שיש בקשה או ציווי מיוחד "דרשו ה'" (וכן בהמשך הכתוב⁵: "קראוהו בהיותו קרוב"), הרי מובן שאז התשובה "מתקבלת .. מיד", ומזה גופא מובן גם שהיא "יפה ביותר"⁶ (משא"כ בכל השנה כולה, שאין ענינים אלו). ומובן, שכיון שהקב"ה הוא "בהמצאו .. בהיותו קרוב", צריכה להיות שמחה מיוחדת שאינה בכל השנה כולה.

ב. ובהקדמה — שלכאורה, ובפרט לפי מאמר העולם, ענין התשובה הוא היפך ענין השמחה.

אבל האמת אינה כן⁷, ובפרט בנוגע לעשי"ת, כשהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב" — שהרי אפילו אצל מלך בשר ודם הסדר הוא, שכאשר המלך מתקרב ונעשה מצוי, אזי אין מקום להראות תנועה של עצבות והיפך השמחה, ועאכ"כ כשמדובר אודות מלך מלכי המלכים הקב"ה; ואדרבה: דוקא בזמן שהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב" צריכה להיות שמחה מיוחדת שאינה בכל השנה כולה.

אך לכאורה אינו מובן: איך מתאים הדבר עם ענין התשובה, שכיון שצריכה להיות קשורה עם חרטה על העבר, הרי בהכרח שתעורר רגש של היפך השמחה, מצד ההתבוננות שישנו העבר שצריך להתחרט עליו בחרטה גמורה?!

ויובן ע"פ ביאור רבינו הזקן בתניא⁷, אודות ההתבוננות בהיחס של

(3) ישע"י נה, ו.1

(4) ר"ה יח, א. וש"נ.

(5) ראה לקמן ס"ט ואילך.

(6) ראה לקו"ש שם הערה 29.

(7) ראה הנסמן בלקו"ש שם הערה 10.

(1) תוכן שיחה זו נכלל בשיחה שהוגהה

ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה (בשילוב

שיחת ש"פ האזינו שנה זו) בלקו"ש חכ"ט ע'

203 ואילך.

(2) ה'ל' תשובה פ"ב ה"ו.

"מלך גדול ורב" אל "איש הדיוט ושפל אנשים .. המוטל באשפה", ש"יורד אליו ממקום כבודו (על כסאו בהיכלו) כו"⁸, ועד שרוצה להתאכסן ולדור אתו עמו בביתו⁹, והיינו, שהוא יהי בבחי' "אושפזיכן לגבורה"¹⁰ — שהתבוננות זו בהכרח שתעורר שמחה גדולה ביותר.

וביחד עם זה, אין סתירה לכך שתהי' אצלו תנועה הפכית — "בכי תקיעא בלבאי מסטרא דא" (כלשון הזהר¹¹ שמביא רבינו הזקן בתניא¹²):

מצד אחד — תובעים שיהי' ענין השמחה; ומצד השני — צריכה להיות תשובה אמיתית, הקשורה עם ההתבוננות בהעבר שמתחרט עליו חרטה גמורה נועד לחרטה כזו ש"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם" (כדברי הרמב"ם¹³), שבשביל זה יש צורך בחרטה גדולה ביותר, שעוקרת את האפשרות ש"ישוב עוד לכסלה"¹⁴ ח"ו]. ובפרט לפי דעת הרמב"ם¹⁵ ש"צריך לפרוט את החטא". וגם לדעת הפוסקים האחרונים שאין צורך בכך, וכפי שפוסק גם רבינו הזקן בשולחנ¹⁶ ש"אם לא פרט את חטאיו, אלא אמר סתם חטאתי, יצא ידי מצות ווידוי" — הרי צריך להיות אצלו החשבון-צדק כו', שמעורר רגש של מרירות.

ולא זו בלבד שאין סתירה בין רגש המרירות שבתשובה ("בכי תקיעא בלבאי מסטרא דא") לשמחה שמצד התשובה ("חדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא"), אלא יתירה מזה, ואדרבה — שהשמחה היא לפי ערך המרירות, והיינו, שככל שתגדל המרירות מסטרא דא (בגלל שיש צורך גדול יותר בענין התשובה באופן של חרטה על העבר), כך תגדל יותר השמחה מסטרא דא, כמובן מהמשל של רבינו הזקן מ"מלך גדול ורב" ש"יורד אל "איש הדיוט ושפל אנשים" מבלי הבט על כך ש"מוטל באשפה", וא"כ, ככל שתגדל יותר שפלותו של האיש הדיוט, גדול יותר הפלא שאעפ"כ יורד המלך אליו, ובמילא גם השמחה היא גדולה יותר.

ג. וזהו גם הדבר-פלא שעשי"ת מתחילים בימי ר"ה ומסיימים ביוהכ"פ, שבהם מודגש שהתשובה היא מתוך שמחה (שהרי בר"ה אסור לומר ווידוים כו"¹⁷, וביוהכ"פ אסור ללבוש שק¹⁸).

וכיון שהתחלת וסיום עשי"ת היא באופן כזה, הרי זה מורה על

(8) תניא פמ"ו.	(15) שם ה"ג.
(9) שם פל"ג.	(16) אור"ח סתר"ז ס"ד. וש"נ.
(10) שם פל"ד.	(17) ועד ש"מצוה לאכול ולשתות ולשמוח בראש השנה" (שו"ע אדה"ז אר"ח ר"ס תקצז), וכידוע אריכות השקו"ט אם מותר להתענות בר"ה, וגם אם כלילה או ביום (ראה שם ס"ה).
(11) ח"ג עה, א.	(18) נתבאר בארוכה בלקו"ש שם.
(12) ספלי"ד.	
(13) שם ה"ב.	
(14) תניא אגה"ת פ"א.	

האופן שבו צריך להקבע ענין התשובה גם בימים שבינתיים — שאין סתירה בכך שביחד עם המרירות שבעבודת התשובה, נדרשת גם שמחה גדולה ביותר, בגלל שמלך מלכי המלכים הקב"ה יורד אליו כו', ובפרט בעשיית, "בהמצאו .. בהיותו קרוב" יותר מאשר בכל השנה כולה (אף שגם אז הרי זה באופן ש"אלקים קרובים אליו"¹⁹), ובלשון החסידות²⁰: קרוב המאור אל הניצוץ.

ואדרבה — כל אחד מחזק את השני: ככל שתגדל השמחה יותר, תגדל יותר גם החרטה על העבר והקבלה טובה על להבא; וככל שתגדל יותר החרטה על העבר בגלל החשבון — צדק, תגדל יותר השמחה מזה שהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב".

וכאשר לומדים ענין זה בתורה — הרי כיון שהתורה היא "חיינו ואורך ימינו"²¹, אזי ניתוסף חיות באופן ההנהגה בעשיית, שנעשה אצלו ענין החדוה וענין הבכ"ו בבת אחת ובאותו ענין (כי, ההתחלקות היא רק בנוגע להגוף, אבל הענין עצמו אחד הוא).

ומזה באים ל"זמן שמחתנו", ובפרט ל"שמחת בית השואבה", שהיתה קשורה גם עם ענין התשובה, כדברי הגמרא²² שאז היו אומרים "אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו", ואעפ"כ היתה שמחה גדולה ביותר, עד כדי כך, ש"מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו"²³.

* * *

ד. בהמשך להאמור לעיל שיכול להיות ענין אחד שמעורר הן שמחה וחדוה והן הענין ההפכי מזה — הרי מצינו כן בספרי²⁴ בנוגע לאהבה ויראה, "שאינן לך אהבה במקום יראה ויראה במקום אהבה אלא במדת המקום בלבד", כמ"ש "ואהבת את ה' אלקיך"²⁴, ו"את ה' אלקיך תירא"²⁵. אמנם, ענין זה הוא בנוגע לסיבה ומקור ושורש לתנועת החדוה והתנועה ההפכית; אבל בנוגע להתגלות בגוף האדם, הרי זה באופן שזה "מסטרא דא" וזה "מסטרא דא".

ומזה מובן, שבנוגע לענין הגילוי — יש זמנים שמתגלית תנועת החדוה, ובה מוסתר הענין שמתעורר מצד השמחה, ולדוגמא: מצד השמחה מזה שהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב", מתעורר הצורך

(22) סוכה נג, רע"א.

(23) שם נא, א"ב.

(24) ואתחנן ו, ה.

(25) שם, יג.

(19) ואתחנן ד, ז. וראה ר"ה שם.

(20) דרך חיים יג, ריש ע"ד. כא, סע"ב.

צא, א. קונטרס העבודה ספ"ה.

(21) נוסח תפלת ערבית.

בענין ד"דרשו"; ויש זמנים שהענין ד"דרשו" בא בגלוי, ובו מוסתרת השמחה מזה שהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב".

וזהו החילוק שבין "זמן שמחתנו" לר"ה וכל עשיית עד ליוהכ"פ שנקראים "ימים נוראים"²⁶ — כפי שמבאר רבינו הזקן בארוכה בד"ה שוש אשיש בדרושי ר"ה²⁷, שהעבודה דר"ה היא באופן ד"גילו ברעדה"²⁸, ש"רעדה תכסה את השמחה שלא תהא נראית ונגלית בחוץ, רק תוכו רצוף השמחה, ובהתגלות נראית ונגלית בחינת רעדה"; ואילו ב"זמן שמחתנו" — השמחה היא בגלוי, ובה מוסתר ענין הרעדה.

וכן הוא בעבודת כל השנה כולה בכללות הענין דתומ"צ — כמדובר כמ"פ שכללות ופרטות נאמרו²⁹ — שזהו כללות החילוק בין תורה למצוות, שלימוד התורה הוא באופן של שמחה בגלוי, כמ"ש³⁰ "פיקודי ה' ישרים משמחי לב" (שלכן יש ימים שבהם אסור ללמוד תורה, כיון שמזה באה שמחה גלוי³¹), ואילו מצוות, הרי קיומם צריך להיות מצד קבלת-עול דוקא, כעבד הממלא פקודת האדון, שזוהי תנועה של צמצום וכיווץ, היפך התנועה של התפשטות והתרחבות שבענין השמחה.

ונקודת הענין — שגם כאשר ישנו ענין הרעדה, צריך להיות ענין הגילה, והיינו לפי שהקב"ה הוא באופן ש"אלקים קרובים אליו", ובפרט בעשיית, שאז הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב", וכמו"כ בימים טובים, "מקראי קודש"³², כדאיתא בזהר³³: "זמינין מקודש", כך, שתמיד צריכים להיות שני הענינים; החילוק הוא רק איזה ענין הוא בגלוי ואיזה ענין הוא בפנימיות.

ה. וענין זה מודגש גם בהפטרת יום א' דר"ה — הפטרת חנה:

השייכות של חנה לר"ה היא — כדאיתא בגמרא ובמדרשים³⁴ שכמה נשים נפקדו בר"ה, החל משרה, שלכן קורין ביום א' דר"ה: "וה'³⁵פקד את שרה גו"³⁶, ובהתאם לכך מפטירין בחנה³⁶, שזהו כל סיפור המעשה עד שנפקדה חנה (כולל גם התפלה שפעלה זאת).

(26) ראה לקו"ת ר"פ עקב. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' שב. יהל אור ע' קכ. אוה"ת ואתחנן ס"ע קעט ואילך. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' של. ועוד.

(27) נצבים מז, א.

(28) תהלים ב, יא.

(29) ראה גם

(30) תהלים יט, ט.

(31) ראה תענית ל, סע"א.

(32) אמור כג, ב"ד.

(33) ח"ג צד, א ואילך.

(34) ר"ה יא, א. תנחומא וירא יז. ב"ר רפע"ג. ועוד.

(35) וירא כא, א.

(36) מגילה לא, א.

ולאחרי סיפור המאורע והקורות, באים להעיקר — תפלת חנה, שהתחלתה: "עלץ לבי בה"³⁷, שזהו ענין של שמחה.

ו. ובמיוחד יומתק הענין:

איתא בגמרא במסכת ברכות³⁸: "כמה הלכתא רברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה", כפי שהגמרא מונה כמה פרטי הלכות שלמדים מתפלת חנה בנוגע לתפלת כל יום.

ויש לבאר זאת ע"פ דברי אדמו"ר הזקן שמביא אדמו"ר האמצעי בסידורו³⁹, שע"פ כוונות האריז"ל, נראה, שהענין שנפעל בר"ה על כללות השנה, שנקרא בלשון הקבלה בשם בנין ספירת המלכות, הנה באופן פרטי נעשה ענין זה בכל יום בשלש ברכות ראשונות דשמו"ע. וכיון שתפלת חנה שייכת לר"ה, ובמיוחד ליום א' דר"ה, התחלת הבנין — שייכת היא גם לענין התפלה שבכל יום ויום, שבו נפעל באופן פרטי הענין שנפעל בר"ה.

ז. ומענין זה באה ההוראה בהנוגע לכאו"א עד לדורנו זה בשנה זו:

ובהקדם תורת הבעש"ט בענין זה⁴⁰ (כמדובר באריכות בשנים הקודמות⁴¹), שפירש מ"ש⁴² "ויהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים", ש"פנינה" קאי על לעו"ז, כמובן מדברי הגמרא⁴³ "שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו", — והיינו, שכשם שבנוגע לשטן הנה רק הכוונה הפנימית בשרשה ומקורה היא "לשם שמים", אבל בגלוי למטה מציאותו של השטן היא באופן של היפך הסיוע לתומ"צ, כן הוא גם בנוגע לפנינה (שמחברים אותה עם השטן — "שטן ופנינה" בחדא מחתא), אף שבפנימיות היתה כוונתה לשם שמים, כמ"ש⁴⁴ "וכעסתה צרתה גו' בעבור הרעימה", "שתרעם על שהיא עקרה ותתפלל"⁴⁵ —

ועל זה מתרעם ומתאונן הכתוב — כהמשך תורת הבעש"ט — שלפנינה יש ילדים, היינו, שכאשר מדובר אודות עניני העולם, אזי יש ילדים, שישנם כו"כ שעוסקים בזה, משא"כ בנוגע לחנה, שקאי על צד הקדושה, אזי "אין ילדים".

ומזה מובן גם בנוגע לפשטות הענינים — "אין מקרא יוצא מידי

פשוטו"⁴⁶.

(37) שמואל-א ב, א.

(38) לא, סע"א.

(39) עם דא"ח — רלו, ג.

(40) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)

בהוספות סמ"ד. וש"נ.

(41) ראה גם תו"מ חל"ח ע' 113 ואילך.

(42) שם א, ב.

(43) ב"ב טז, א.

(44) שם, ו.

(45) פרש"י ב"ב שם.

(46) שבת סג, א. וש"נ.

ובהקדמה שבדואי אין סתירה בין הפשט לדרוש ורמז וסוד שבדבר, וכידוע הראי' לזה — מההלכה שהאיסור דשעטנז הוא דוקא ב"שוע טווי ונוז" ביחד⁴⁷, דכיון שכולם נרמזים בתיבה אחת, הנה גם בפועל צריכים להיות כולם ביחד, ומזה מובן, שכיון שהפשט וכן הרמז והדרוש והסוד הם באותם התיבות, הנה לא זו בלבד שאין סתירה ביניהם, אלא עוד זאת, שהם באים כולם ביחד. ואדרבה: השלימות של הפשט היא דוקא כאשר ישנם בפנימיות גם כל שאר חלקי התורה, ועד"ז השלימות של שאר חלקי התורה היא דוקא כאשר הם מתאימים וקשורים ומאוחדים עם הפשט שבדבר.

ובנוגע לעניננו:

כדי לפעול בשלימות את תוכן תורת הבעש"ט בענין חנה ופנינה בנוגע לפעולות בתומ"צ — יש לפעול ענין זה כפשוטו, היינו, שתמורת המצב שהי' בעבר, שלפנינה יש ילדים ולחנה אין ילדים, יהיו לחנה ריבוי ילדים, ועד ש"רבת בנים אומללה"⁴⁸ (כהמשך הכתובים, לאחרי ההקדמה "עלץ לבי בה'"), היינו, שגם ריבוי הבנים שהיו שייכים עד עתה לפנינה, יכרתו ("אומללה" מלשון כריתה⁴⁹) משייכותם לפנינה, ומכאן ולהבא יהיו שייכים לחנה.

ח. וזהו גם פשטות הענין שבר"ה נפקדה חנה, באופן שמתאים גם עם תוכן הענין ע"ד הדרוש:

כאשר ההנהגה בר"ה היא כדבעי, שאז מתפללים באופן של "מרת נפש"⁵⁰ עבור ילדים, "אל הנער הזה התפללתי"⁵¹, להעמיד ילדים באופן שיהיו קשורים לעולם עם מקדש ה' ומשכן ה', "וישב שם עד עולם"⁵² — אזי ממלא הקב"ה את הבקשה (בר"ה נפקדה חנה), ונעשית שנה שמרובה בבנים ובנות לומדי תורה ועוסקים במצוות, בנים שנולדים — לכתחילה לחנה, וגם הבנים שבעבר היו שייכים לפנינה, מנתקים אותם מהקישור וחיבור עם עניני פנינה, ומכניסים וכוללים אותם בין אלו ש"כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'"⁵³.

ועד שנעשה הענין ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף נולא רק הילדים שכבר הגיעו לחינוך, אלא גם ה"טף" שאינם שייכים עדיין לדיבור (כדאיתא בכמה מפרשים⁵⁴), דכיון שישנה כבר מציאות של נשמה

(47) נדה טא, ב. וראה גם ת"מ חכ"ט ע' (51) שם, כז.

(52) שם, כב. 206. וש"נ.

(48) שם ב, ה. (53) ישע"י טא, ט.

(49) מצו"ד ומצו"צ עה"פ. (54) ראה רמב"ן ואוה"ח עה"פ (יג). ועוד.

(50) שם א, י"ד.

בגוף, הרי הוא נכלל ב"הקהל" יחד עם כלל ישראלן וגרן אשר בשערין למען ישמעו ולמען ילמדו. . ליראה את הוי"ו⁵⁵.

וזוכים להעמיד "צבאות הוי"ו", באופן שאצל כולם יהי הענין ד"ליראה את הוי"ו", "לעשות רצונך בלבב שלם"⁵⁶, ועד ש"יכלו כל נשמות שב(אותו אוצר ששמו) גוף"⁵⁷, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

ט. בנוגע ללשון הרמב"ם² ש"התשובה והצעקה יפה לעולם, (אבל) בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים היא יפה ביותר" — צריך להבין:

כיון שהרמב"ם בספרו "יד החזקה" אינו כותב ("איז ניט אויסן") מליצות כו', וכפי שרואים במפרשי הרמב"ם שמכל תיבה או שינוי והוספה בלשון למדים כמה ענינים עד להלכות בפועל — מהי כוונת הרמב"ם בדיוק הלשון "יפה" ו"יפה ביותר", ומהו החילוק ביניהם?

י. ויש לבאר תחילה הלשון "יפה":

כשלומדים בשטחיות, הנה משמעות הלשון "יפה" הוא דבר שיש בו שימוש במובן של תועלת ("נוצלעך"). אבל יש בזה עוד כמה פירושים: מוטב, כמו "יפה שעה אחת קודם", וכיו"ב, ועד לענין היופי. וכיון שמדובר אודות פירושים של תיבה אחת, מובן, שיש קשר ושייכות ביניהם. וכפי שמצינו כמ"פ בדרושי הצ"צ⁵⁸, שמבאר הקשר ושייכות בין פירושים שונים של תיבה אחת או שרש אחד.

ויש להביא דוגמא לקשר ושייכות של שני הפירושים ב"יפה", שימוש ויופי — מענין הקשור עם הלכה בפועל בהלכות שבת:

איתא בגמרא במסכת שבת⁵⁹ בנוגע לפלוגתא של רבי אליעזר וחכמים אם מותר לצאת בכלי זיין בשבת, ש"רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו" (ולכן מותר לצאת בהם בשבת, כיון שזהו כמו לבוש), ו"חכ"א אינן אלא לגנאי, שנאמר⁶⁰ וכתתו חרבותם לאתים" (ולכן אסור לצאת בהם, כיון שזהו כמו משא) — "אמרו לו לרבי אליעזר, וכי מאחר דתכשיטין הן לו, מפני מה הן בטלין לימות המשיח? אמר להן, לפי שאינן צריכין, שנאמר⁶⁰ לא ישא גוי אל גוי חרב, ותהוי לנוי בעלמא, אמר

הוספה ג (קמז, ב ואילך). וש"נ. וראה גם תו"מ

ח"מ ע' 7. וש"נ.

(59) סג, א.

(60) ישע"ב, ד.

(55) וילך לא, יב"ג.

(56) נוסח תפלת ימים הנוראים.

(57) יבמות סב, סע"א (ובפרש"י). וש"נ.

(58) ראה ס' החקירה (הוצאת תשס"ג)

אביי, מידי דהוה אשרגא בטיהרא", ופירש רש"י, "נר בצהרים, מתוך שאינו צריך אינו נאה כו".

ומזה מובן, שענין היופי וענין השימוש תלויים זב"ז, והיינו, שיופי אמיתי, ע"פ תורה, שייך רק בדבר שמביא תועלת ע"י השימוש בו.

יא. ושני ענינים אלו — שימוש ויופי — ישנם בענין התשובה, שזהו מ"ש הרמב"ם ש"התשובה והצעקה יפה לעולם":

כיון ש"אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"⁶¹, הרי יש צורך ושימוש בענין התשובה ("יפה" במשמעות של שימוש), כדי לכפר על העבר, ולהבטיח (ע"י הקבלה על להבא) שלא ישוב עוד לכסלה; וכיון שע"י התשובה נעשה "אהוב ונחמד קרוב וידיד" (כמ"ש הרמב"ם בהמשך הל' תשובה⁶²), הרי התשובה היא "יפה" גם במשמעות של יופי.

וממשיך הרמב"ם ש"בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים (התשובה) היא יפה ביותר .. שנאמר דרשו ה' בהמצאו":

בעשרת הימים שבין ר"ה ליוה"כ"פ שבהם הקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב", הצורך בענין התשובה כדי להיות "אהוב ונחמד קרוב וידיד" הוא גדול יותר מכמו בשעה שנמצא בריחוק מהקב"ה, "מרחוק הוי' נראה לי"⁶³; וכמו"כ גדולה יותר האהבה והידידות כו' (ענין היופי) כשנמצאים בקירוב להקב"ה, כפי שרואים בפועל למטה שאינה דומה ביטוי החביבות כו' כאשר נמצאים באותו מקום או כשנמצאים בריחוק מקום.

ועפ"ז יש לומר, שהרא"י שמביא הרמב"ם ממה "שנאמר דרשו ה' בהמצאו", היא לא רק על סיום הפיסקא: "ומתקבלת היא מיד" (שזהו הפירוש הפשוט בדברי הרמב"ם, שכיון שהקב"ה הוא "בהמצאו", לכן ש"מתקבלת היא מיד"), אלא גם על מ"ש לפני"ז ש"היא יפה ביותר" — דכיון שהקב"ה הוא "בהמצאו", אזי הצורך והיופי בענין התשובה (ב' הפירושים ד"יפה") הוא ביותר.

יב. והביאור בזה:

מבואר בחסידות — החל מדברי רבינו הזקן בתניא⁸ באריכות הביאור — בפירוש הכתוב⁶⁴ "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", שכן הוא גם בהיחס של בני"י, "אתם קרויין אדם"⁶⁵, ע"ש "אדמה לעליון"⁶⁶, אל האדם העליון שעל הכסא.

(64) משלי כז, יט.

(65) יבמות סא, רע"א. וש"נ.

(66) ראה של"ה ג, רע"א. ועוד.

(61) קהלת ז, כ.

(62) פ"ו ה"ו.

(63) ירמ' לא, ב.

ומזה מובן, שהעובדה שהקב"ה הוא "בהמצאו" ו"בהיותו קרוב", פועלת על האדם התחתון (אפילו ללא רצונו) שגם אצלו יהי' הענין ד"בהמצאו" ו"בהיותו קרוב".

ומובן, שכאשר יהודי נמצא עם הקב"ה באופן ד"בהמצאו" ו"בהיותו קרוב" — אזי מתגבר אצלו יותר הצורך לבטל את הענין ד"עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם"⁶⁷.

ועוד זאת, שאז התשובה היא באופן שחודרת בפנימיותו כו'. והיינו, שמצד קירוב המאור (בלשון החסידות²⁰), שהוא המקור על כל ההארות וההמשכות כו', מתעורר גם ה"מאור" של היהודי — פנימיות נפשו, ובלשון הכתוב במזמור "לדוד ה' אורי" (שמתחילים לומר מר"ח אלול⁶⁸, בתור הכנה לעשיית): "בקשו פני את פניך הוי' אבקשו"⁶⁹, היינו, שנעשה החיבור של הפנים והמאור שלמעלה עם המאור שלמטה — פנימיות ועצם הנפש.

וענין זה פועל שתהי' התשובה "מתקבלת מיד", ובמילא יכול להוסיף ויליך "מחיל אל חיל"⁷⁰, מדרגא לדרגא, בענין התשובה גופא — מתשובה תתאה לתשובה עלאה (בלשון הזהר⁷¹), או מתשובה מיראה לתשובה מאהבה (בלשון הגמרא⁷²), והרי ע"י תשובה מאהבה "נעקר עונו מתחתו"⁷³ (ולא באופן ש"מקצת שמו עליו"⁷³, שבעבר הי' לו שייכות לענין שאינו מצות ה'), ועד שאפילו "זדונות נעשו לו כזכות"⁷⁴, שלכן עומד בדרגא כזו שאפילו צדיקים גמורין אין יכולין לעמוד בו⁷⁵, כיון שהתשובה היא שלימה ואמיתית.

ועי"ז ממשיכים כל הענינים למטה באופן שתהי' חתימה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומבורכת "עד בלי די"⁷⁶, ועד לאופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"⁷⁷, "נחלה בלי מצרים"⁷⁸, כהיעוד דלעתיד לבוא, שיקויים למטה מעשרה טפחים ע"י עבודתינו באופן כזה במשך זמן הגלות, ומתוך שמחה אמיתית וטוב לבב.

* * *

(73) פרש"י שם.	(67) ישע"י נט, ב.
(74) שם, ב.	(68) מטה אפרים סתקפ"א ס"ו. וש"נ. וראה
(75) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז	בארוכה שער הכולל פי"א סקכ"ח. וש"נ.
ה"ד. וראה דרמ"צ לט, ב. קצא, סע"א.	(69) תהלים כז, ח.
(76) מלאכי ג, יו"ד.	(70) שם פד, ח.
(77) ויצא כח, יד.	(71) ח"ג קכב, א ואילך.
(78) שבת קיח, סע"א.	(72) יומא פו, א.

הוספה

[ב"ה] ד' תשרי ה'תשי"א

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"מ שי

שלום וברכה!

במענה על מכתביו: ת"ח על שנסתדר ענין הרב ... כן יתן השי"ת שלום ושלוה בארמנותינו גם להבא. בטח ע"פ מכתביו השתדלו, ומשתדלים **בכל** אופנים המתאימים, שיתרבה מספר התלמידים, וזהו סגולה היותר טובה שתהי' המגבית בהצלחה. ואין נזקק לסגולות אחרות.

מה שכותב בענין האשה מרת ... שתי' שלפרקים חולמת חלומות רעים וכו' — בטח אומרת ק"ש שעל המטה — אם עדיין לא חדלו, תבדוק המזוזה שעל הדלת חדר משכבה. כן לפני השינה תקרא איזה ספור בסי' הזכרונות או בסי' השיחות ותצייר במחשבתה צורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. וכל זה תעשה לכל הפחות כארבע שבועות גם **לאחרי** שפסקו החלומות. בהנוגע להילדה ... תי' — (בודאי בירר או יברר עמה עתה שבאה מביאה טהורה) — הנה כבקשתו, הזכרתי בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ וגם ביום ראש השנה העבר. ולפי דעתי, **נוסף על זה**, יציע להורי שיחיו, שיקחו על עצמם **שלאחרי** שתבריא הילדה תי' **לגמרי**, ידפיסו ספר מאמרי או שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, היינו שיתנו על זה אז שני אלפים וחמש מאות שקל. ולהוראה אשר **בטחונם חזק** בהשי"ת אשר הוא רופא כל חולי בני ובנות ישראל, ישלחו עתה על חשבון זה שקל אחד לקה"ת, **לא יותר**. ואם יעשו כזה, מובטחני שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ יגין עלי, שתהי' בריאה ושלימה, וכשתגדל — וועט זי אָליין ליעענען דעם ספר שידפיסו. אם סכום כזה אין ביכלתם **עתה**, זאָלן זיי ניט נתפעל ווערן, כי אם יחליטו בנפשם לתתו בשלימות לתכלית זה — הרי **על הקב"ה** להמציא דרכים ואופנים שיוכלו להביא החלטתם הטובה לידי פועל בזמן שתקוים ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לרפואה שלימה של הילדה תי'. כמוכן, **לא** יפרסמו כל ענין זה. אם יחליטו לטוב כנ"ל, טוב שישלחו הדולר לקה"ת **קודם** יום הכיפורים הבע"ל.

הפ"נ של ב"ב שיחיו ששלח — קראתים על הציון בער"ה, ובהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ברי"ה, ויתן השי"ת לכולנו חתימה וגמר חתימה טובה בטוב הנראה והנגלה בתוך כלל ישראל.

המחכה לבשוי"ט ופ"ש כל החבורה תי

מ. שניאורסאהן

נדפסה בתשורה (העכט, תשס"א).

מהור"מ: העכט. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ז אגרת י"ז, ובהנסמן בהערות שם. חכ"ט אגרת יא'קפה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

דא יאן הסליחות, ג'תתשס"ג.
דערליין נ. י.

גבירתי שהיהג' הוא מילי נא,
אבינו תורה וצדק נדון ימינו
היה מילי האז

טאגס זכירה!
אנחנו הגנה גלען ועל כל מהלך אלוהה,
אבינו דרכי, או זאל אשאל, דרשת אנה עזרה וצדקה,
אנת ה' צדקה וצדק אלא ידיו, אונזערין ופועל אלו,
ולקבל הנתיב אמרנו צדקת וצדקה זאל האלטהא
טאזאן זכר.

דרשת פתיחה וקשה אלוהה אנו
ואתנה אנו ליהודים

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

כה. ערה שנת ה'תש"ח,
ד'ט"ז ל'י.

הרבה זכירה הוא אלה

נא זענען דעם ימים הרבה ש'
האוי אהרץ תורת

אום ודרכה!

אנשית הטנה החגטה הפעל ועל פ' וטלה אשנה
ואברה, הנה דעה אהרץ דרפון, דרפת כ"ח אברה אלט
ואתונה דפזר, בואל-גוד נחת אמתן צפונה ט"ו ואדנין אלו
התאליפים, ואלד נחת פה דדריאמת הוצונה דאמרה ואל.

דדרכה אמתן ימים וטנים צודות

ואדמתן ימים אמתן
(Signature)

לזכות

דאברושא בת רבקה שיינא

שניאור זלמן בן דאברושא

בקשר עם יום הולדת שלהם

לשנת הצלחה בגשמיות וברוחניות

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

מתוך שמחה וטוב לבב